

עם "הפדנוג" או עם "הנעורים":

כאוסטריה-אונגריה: לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה: 3.90 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 6 רויב, לחצי שנה: 3 רויב, לרבע שנה: 1.50. בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 12 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פֿרנק.

עם "הפדנוג" ו"הנעורים":

כאוסטריה-אונגריה: לשנה: 21 קראנען, לחצי שנה: 10.50 קראנען, לרבע שנה: 5.25 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 8 רובל, לחצי שנה: 4 רובל, לרבע שנה: 2 רובל. בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 16 שילינג, ביתר הארצות לשנה: 22 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 20 פֿרנק, וכן לחצי ולרבע שנה בערך.

תנאי החתימה.

כאוסטריה-אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רויב, לחצי שנה: 2 רויב, לרבע שנה: 1 רויב. בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פֿרנק. החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם. דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורים: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף חמוניה למי חקורם).

מחיר כל נומר 10 קאפ, 25 העללער.

בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.

סחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פשוט 38 ה', 15 ק'.

Krakau, 10 August (28 Juli) 1904.

גליון מהדמו.

קרבני, יום ד' כיט אב תרפ"ד.

תבן: אל הכובב (שיר), ז. שניאור, — הנסיכה הקטנה וצ'ל (אגדה), תרגום א—ץ. — יקטן ובניו (ספורילדים) י. צ. לוין. — הכונה (מתולדות בעלי החיים, סוף), פ. קרפנטיה, תרגום יוסף מיוחס. — ממאות המלחמה: המר של אוימה (ציור). — מסעות באויר (המשך, עם ציור), י. ב. לבגר. — רבינון קרוזה (ספור בעמודים מיוחדים, עם ציור), תרגום יהודה גרוזובסקי. — למות בנימין זאב בן יעקב ד"ר תיאודור הרצל. — חרשות. — ידיעות שונות. — מודעות.

אל הפוכב.

האזכרים אור ושותים טל
מגביעי פרחי גידים.

ומה פנישי עושה שם
הינגן על פנור?
או ולמש חרבו ללחם בו
ולקשיב לעמו דרור?

וספר לי, והגד לי
הקרוז להנאל, —
ולשוב לארצו זבת דבש
עמנו עם ישראל?

ז. שניאור.

פוכב פהיר, פוכב פז,
אנא אל מתחבא:
אל סחרי השקיפה נא
נחלומות גיל לי נבא.

וקרץ ורמו וספר לי
מסודות בר ובי שחקים;
הקולעים שמה פוכב-יאור, —
ומשחקים בגרקים.

ועל הנשמות ספר לי
בעדןן הילדים;

הַנְּסִיכָה הַקְּטָנָה וְצִלָּה.

(אנדרה)

— 55 —

יעזו עוד לחקות את כל תנועותיה. ויהי אחר בן ותלך אל הן ותקרב אל שפת המלך המלכה בתוך העצים. ותשח לארץ לקטף לה פרח אחד לשימו אוטו על ראשה לתפארת — והנה ראתה כי שלח גם צלה את ידו ויחפץ לקטף גם הוא את צל הפרח לפאר בו את ראשו. אז קצפה קטנה קצפה גדולה ותרם מקל מן הארץ נסך בהמה על ראש הצל, אשר לא חפץ לשמע בקוֹלָהּ, ותקרא:

— לך לך מזה בן-ממרי, הממלאני תמיד רק שממון וכעס! לך קד מזה, איני חפצה לראות אותך עוד!

בקול אנחה נשמע באויר והצל — געלס! ראתה הנסיכה, כי ב ל י צ ל הִנֵּה, ותהי רגע בנדהמה, אך אחר בן אמרה לבקשה:

— טוב, כי גסטרמי מן היצור הזה אשר לא יכלתי עוד נשא אותו.

אבל הדבר הזה לא היה טוב כלל. השמועה המוֹרָה על דבר העלם הצל של בת-המלכה נפוצה מהרה בכל חצר-המלך ומבא גם לאוגי בן-מלך צעיר ונחש אחד, אשר בא הנה מארצו הרחוקה בלויית שדיו נעבדיו המהדרים.

בן-המלך הזה ראה פעם אחת בארץ מולדתו את תמונת הנסיכה היפה ואז החליט תכף ללכת אל אביה המלך ולבקש מאתו, כי יתגנה לו לאשה. אך בשמעה כי אמרה הנסיכה את צלה, אמר: אין זאת כי קסומה היא; ואם חפץ מאד לקחת לו לאשה בת-מלכה מלאה קסם יופי, הנה אין את נפשו גם להביט אל בת-מלכה קסומה, אשר חליפות לרוחה לרגעים.

המלך והמלכה התעצבו מאד על בתם, אשר סר צלה מעליה וגם חתנה, עזבה, אבל קסנטפה שחקה על הדבר הזה, כי עוד טרם חשבה להנשא לאיש, ותהי שלונה ושמחה, אבל שלונה ושמחה לא ארכו; מהר הרגישה כי הצל, אשר בכה התרגזה עליו, חסר לה, היא

זרה ומוֹרָה היתה הנסיכה הקטנה קסנטפה, מפל רעיה ורעותיה בחליפות רוחה ורצונה לרגעים, עד אשר לפעמים לא ידעה בעצמה מה היא חפצה.

ועוד בימי ילדותה העציבה בדבר הזה את אבותיה לא פעם ולא שתים, ומה הרבתה למרר את חיי רעייה ורעותיה! איש מהם לא יכל להיות עמה יותר משלשה ימים, לסוף בא היום, אשר לא נשאר לה עוד איש מפל חבריה, אשר שחקה והשתעשעה עמהם, וישאר לה רק צלה ויהי הוא רעה היותר, אשר אותו תתרועע ועמו תשתעשע, נרק הוא, הצל, עד להתהלך אמה בשלונה ובמישור, בהיותה עוד ילדה קטנה והשעשועים והמשחקים מצאו הן רב בעיניה.

מבלי עיף, ויגע היה צלה תקטן רץ אחריה אל כל אשר היה רוחה ללכת, ומעולם לא התאונן באונניה לאמר: עיף אני, באשר התאוננו הילדים האחרים, בשעה שקסנטפה, זו השובבה הקטנה, הלאה את אותם במרוצתה כל היום בגן אביה המלך, אולם באשר גדלה מעט, החלה לבקש למצא חסרונות גם במלכה הנאמן הזה, והיה כי ירוץ תמיד אחריה ודא יעזבנה לעולם — וקראה לו "פנע רע", וכי יתאמץ פעם בפעם להתנשא עליה ולהראות גדול הרבה ממנה — וקראה לו חצוף מחצף, וגם העד העידה בו, כי כבר הגיעה לו העת לחדל מחקות תמיד את כל תנועותיה; בראשונה מצא הדבר הזה חן בעיניה וישעשע את נפשה, אך עמה כבר היה לה הדבר לזרע עד בלתי נשוא, ופעם אחת התקצפה עד צלה, עד כי רצה אל אביה המלך ותתאונן לפניו בדמעות-קצף בעיניה: אבל המלך החכם ענה לה בבת-צחוק על שפתיו, כי אין טוב לו לאדם מאשר להתהלך בשלום ובמישור ובאהבה עם אלה, אשר עליו להיות עמהם יחד כל ימי חייו.

ויהי היום, והיום ההוא היה יום הולדתה השש עשר של קסנטפה, ותגער קסנטפה בצלה ותעד בו לבל

— לָפָנִים, בְּאֲשֶׁר נִדְרָתִי עַל פְּנֵי הָאָדָמָה, הִיָּתָה לִי גְבִירָה כֹּה טוֹבָה, עַד אֲשֶׁר נִכּוֹן הִנְנִי לְעַבְדָּהּ עוֹד גְּבִירָה אַחַת בַּחֲסִין לֵב, וְאִם אֶתָּה, חֲבֵרִי, אֵינְךָ יָכוֹל לָשׁוּב אֶל גְּבִירָתָהּ, כִּי אֲנִי נִכּוֹן אֲנִי לָלֶכֶת עִם הָאִשָּׁה הַזֹּאת, אֲשֶׁר תּוֹכִילֵנִי אֶדְגְּבִירָתָהּ, הִיא אֵינָה צְרִיכָה כָּלֵל לְדַעַת, כִּי אֲנִי אֵינְנִי צֹלָה הִיא.

הַזְקָנָה שְׂמֵחָה מְאֹד עַל הַנִּצָּעָה הַזֹּאת, וַתֵּשֶׁב מִהֲרָה בְּבֵיתָהּ וַתַּצֵּל מִפֶּהָ עֹמֶה.

אִישׁ לֹא הָיָה עוֹד כֹּה מְאֻשֶּׁר, בְּנִסְיָכָהּ הַקְטָנָה קִסְנִטְסָה, בְּשׁוֹב אֶלֶּהּ אוֹמְנָתָה עִם צֹלָה, הִיא מִהֲרָה חָכָה לָצֵאת אֶל הָרְחוֹב וּלְהִרְאוֹת לְכָל הָאֲנָשִׁים אֶת הַצֵּל אֲשֶׁר קָדַם, בְּגִמְנוֹהָ הַתְּחִלָּה לְפָנֵי הַיְכַד־הַמֶּלֶךְ עִם הַצֵּל, וַתִּחְשֹׁב בְּלִבָּהּ:

— חֲבֵרִי גֵאָה, עֲמָה לֹא תַעֲזוֹב עוֹד לְהַתְּלַחֵשׁ עָלַי וּלְהִרְאוֹת עָלַי בְּאֶצְבָּעִי, כִּי הִנֵּה שָׁב אֵלַי צֹלָה.

אָכֵל מִה מְאֹד הִשְׁתַּמְּחָה בִּירְאוֹתָהּ, כִּי הָאֲנָשִׁים מִבִּישִׁים אֵלֶיהָ וּמִתְּלַחֲשִׁים עוֹד יוֹתֵר מִבְּרֹאשׁוֹנָהּ, וַיֵּשׁ אֲשֶׁר הִנִּיעִי לְאֻזְבִּיהָ גַם קוֹל צְחוּקָם וְלַעֲנָם, אֲזִי שִׁנְתָה וַתִּבְטַח אֶל צֹלָה, וְכֹה מְאֹד נִדְדָה קִצְפָּה בִּירְאוֹתָהּ, כִּי אֵין הַצֵּד מִתְּקָה אֶת הַנִּנְעוּתִיָּהּ הִיא כְּמִשְׁפָּט כָּל צֵל טוֹב; וַתִּמְעַט עוֹד זֹאת בְּעֵינָיו כִּי גַם הַתֵּל יִתְּחַל בָּהּ, הִנֵּה עֲמָה הוּא רֹקֵד עַל רִגְלֵי הָאִשָּׁה יוֹצֵאתָ בְּמַחֲזוֹל, וְכֹאֲשֶׁר תִּחְלָה הַנִּסְיָכָה לְנִפְגָּה עַל פְּנִיָּהּ בְּמִנְיָסָתָהּ, לֹא שָׁם לֵב לָזֶה וְלֹא נִפְגָּה גַם הוּא כְּמוֹהָ בְּצֵל הַמִּנְיָסָה שֶׁבִּידָהּ, אֲדָם מִפֶּן פִּתְאֹם קִפִּיצָה גְּדוּלָּה וְאַחֵר בֶּן הַסְּתוּבָה עַל אֶצְבָּעוֹת רִגְלֵי הָאִשָּׁה מִסְבִּיבֹו בְּמַחֲזוֹת־הַבֶּרֶק, וְכֵדִי בִּזְיוֹן וְחִרְפָּה! בָּיִם הַהוּא בָּא שְׁנִית בֶּן־הַמֶּלֶךְ מֵאַרְצוֹ הָרְחוֹקָה; וְכֹאֲשֶׁר נוֹדְעוּ לוֹ כָּל הַמַּעֲלוּלִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה צֵל הַנִּסְיָכָה, מִזֶּה פִּיו צְחוּק — וְאָמַר: הֵן עֲמָה הִיא מְכֻשָּׁפָה עוֹד יוֹתֵר! וַיֵּשֶׁב לוֹ שְׁנִית לְאַרְצוֹ וַיִּמָּאֵן לְקַחְתָּהּ כֹּז לְאִשָּׁה.

בַּפֶּעַם הַזֹּאת לֹא שָׁחָקָה עוֹד קִסְנִטְסָה הַקְטָנָה עַל אֲשֶׁר הִלָּךְ בֶּן־הַמֶּלֶךְ מִמֶּנָּה, כְּמוֹ שֶׁשָּׁחָקָה בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה, וּבִירְאוֹתָהּ אֶת בֶּן־הַמֶּלֶךְ עוֹלָה עַל סוֹסוֹ וַתִּנָּחֵם לָשׁוּב לְחִרְפּוֹ, הָרִגְוִישָׁה כְּאֵב עֵמֶק בְּדִבְיָהּ, בְּאֵלֶּי וְקִרְוָהּ בְּחִרְבָּהּ; אֲזִי שָׁפְכָה אֶת כָּל חֲמָתָהּ עַל הַצֵּל הַשׁוֹכֵב.

— אֶתָּה אֲשֶׁם בְּכָל אֵל הוֹ! — קָרָאָה בְּקִצְפָּה גְּדוּלָּה וַתֵּרֶם עָלָיו אֶת אֲגִירוֹפָה.

אוּלָּם הַצֵּל אִים עָלֶיהָ בְּאֲגִירוֹפּוֹ גַם הוּא.

— לֵךְ אַחֲרָי! — אָמְרָה לוֹ בְּקוֹל מְצוּנָה, הִיא הִלָּכָה אֶל הַגֶּן, וַתַּצֵּל הַשׁוֹכֵב הִלָּךְ אַחֲרֶיהָ הִלּוּךְ וַרְקָד עַל רִגְלֵי אֶחָת; וְכֹאֲשֶׁר בָּאוּ שְׂגִיָּהִם אֶל הַגֶּן, וַאֲזִין אִישׁ אֶתָּם הַחֲלָה הַנִּסְיָכָה לְחַמְטִיר עַל רֹאשׁ הַצֵּל הַעֲלִי וְהַאֲוִמְלָל מִמֶּר חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים נוֹרְאִים.

הַכִּירָה, מִה מְאֹד הַנִּסְיָכָה עִם צֹלָה, עֲמָה קִצְפָּה נִפְשָׁה מְאֹד לְטִיל תְּמִיד בְּדָד מֵאֵין אִישׁ עֲמָה, אֲשֶׁר תּוֹכֵל לְחִרְף אוֹתוֹ בְּכָל רִנָּע, וְאֲשֶׁר יִשְׁמַע אֶת כָּל הַנִּנְאֻתִיָּהּ וּתְלִינְוִתִיָּהּ בְּסִבְלָנוֹת, אוּלָּם עוֹד יוֹתֵר גְּדוּלָּה הִצָּרָה כְּאֲשֶׁר הוֹפִיעָה בְּרְחוֹב, כִּי כָּל הָעוֹבְרִים הַתְּלַחֲשׁוּ עָלֶיהָ לֹאמַר:

— רֹאוּ גֵאָה, הִנֵּה הַנִּסְיָכָה חִסְרַת־הַצֵּל!

עַל הַדְּבָר הַזֶּה נִדְדָה קִצְפָּה כָּל בָּרָה, עַד אֲשֶׁר לֹא הִפְצָה עוֹד דְּהִרְאוֹת לְעֵינֵי הָאֲנָשִׁים.

אֲזִי בָּאָה קִסְנִטְסָה הַקְטָנָה אֶל אוֹמְנָתָה הַזְקָנָה וַתִּבְקֶשׁ מֵאִמָּהּ לָלֶכֶת אֶל מְמַלְכַת־הַשֵּׁמֶשׁ וּלְהִשָּׁב לָהּ מִשָּׁם אֶת צֹלָה, אֶל הַמְּמַלְכָּה הַהִיא יָבֹאוּ רַק צִלְלֵי הָאֲנָשִׁים חֲמָתִים, וַיְהִי כְּסוּר צֹלָה מֵעָלֶיהָ וְהִיא עוֹדְנָה מִיָּה לֹא יָדַע אֲנָה יִפְגָּה וְאֲנָה יִלָּךְ; כִּי רַק לְעֵתִים רְחוֹקוֹת יִקְרָה אֲשֶׁר יִרְוִי אִישׁ אֶת צֵלוֹ עַד בְּלִמִּי נִשָּׂא וַיִּאָּגֵם לְעֻזּוֹ בְּעוֹדוֹ חַי, עַל בֶּן לֹא הוֹכֵן מְקוֹם מִיָּחִיד בְּעַד צִלְלִים בְּאֵלָהּ, אֲדָם הַמֶּלֶךְ הַשׁוֹמֵר אֶת הַשְּׂעָרִים חָמַל עַל הַצֵּל הַנֶּעַ וְנִדְדָה הִנֵּה וַיִּאֲסָפָהּ אֶל יוֹתֵר הַצִּלְלִים.

שְׁבָעָה יָמִים וּשְׁבָעָה לַיְלוֹת נִדְדָה הַזְקָנָה אֶל מוֹל עֶבֶר הַשֵּׁמֶשׁ, אֲזִי הִלָּכָה עוֹד שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת עַל פְּנֵי הַחֹזֶל הַלּוֹחֵט אֲשֶׁר בְּמִדְבַּר הַשָּׁמַיִם, וְאֲזִי הִנִּיעָה אֶל מְמַלְכַת־הַשֵּׁמֶשׁ וַתַּעֲמֹד לְפָנֵי הָר אֶחָד גְּבוּה מְאֹד; וְרֹאשׁ הָהָר הָיָה שֶׁד זְכוּכִית, הַזְקָנָה הַתְּדַפְּקָה בְּטַבַּעַת־קֶסֶם עַל הַשְּׂעָר אֲשֶׁר לְרִגְלֵי הָהָר, וַתִּכָּף נִפְתַּח לָהּ הַשְּׂעָר, אֲזִי רָאָתָה לְפָנֶיהָ אוּלָּם אֶחָד גְּדוּלָּה מְאֹד, עַד אֲשֶׁר לֹא תוֹכֵל הָעֵין לְרְאוֹתוֹ בַּפֶּעַם אֶחָת, וְאוֹר שָׁמַשׁ גְּדוּלָּה מְאֹד מְמַלֵּא אֶת כָּל הָאוּלָּם, וּבִתְלוֹכוֹ מִתְּחִלָּכִים קַהֲל־צִלְלִים גְּדוּלִים וְקִטְנִים, אֲשֶׁר אֵין מִסְפָּר לָהֶם.

— מִי מִכֶּם הוּא צֵל הַנִּסְיָכָה קִסְנִטְסָה? — שָׁאֲלָה בְּקוֹל רֶם.

— פֹּה הִנְנִי! — עָנָה צֵל אֶחָד וַיֵּשֶׁב אֵלֶיהָ, — מִה

תִּחְפָּצִי מִמֶּנִּי?

— נִסְיָכָתִי הוּאִילָה דְּבִקֵּשׁ אוֹתָךְ מְאֹד, כִּי תִשׁוּב אֵלֶיהָ שְׁנִית! — אָמְרָה הַזְקָנָה, — הִיא מְצֻטְעֶרֶת מְאֹד עַל עֲזָבָהּ אוֹתָהּ! בֹּא, רַע טוֹב, הַפְּנָה לְדֶרֶךְ וּלֵךְ עִמִּי בְּלִי הַתְּמַחֲמָה.

— רֹא, עֲמָה אֲדַע כִּבֵּר לְהַזְהִיר! — עָנָה הַצֵּל מִבְּלִי הִרְאוֹת כָּל אוֹתוֹת־קִבּוּד לְשִׁמְעַשׁ שָׁם נִסְיָכָתוֹ — נִסְיָכָתָהּ, גְּבִירָתִי הַמִּתְרַנֶּנֶת תְּמִיד, הִרְבָּתָה לְהַרְגִּיזִי וּלְחַצִּיק לִי, עַד בְּלִמִּי נִשָּׂא עוֹד, לֹא כִּי פֹה אֲשָׁב! אִישׁ לֹא יִחְרַפְּנִי וְאִישׁ לֹא יִגְבִּי, רַק בְּתִנִּי אֶחָד אֲנִי נִכּוֹן לָשׁוּב אֵלֶיהָ אָכֵל אֶת הַתִּנִּי הַזֶּה עָלֶיהָ לְנַחֵשׁ בְּעֶצְמָהּ.

אֲזִי נִגַּשׁ אֶל שְׂגִיָּהִם צֵל אֶחָד בִּהָהּ וּמִיָּד מְאֹד וַיֹּאמֶר:

— ואמתה העזת לבא אלי! — קראת הנסיכה בקול נחנק מרב קצף. — ואמתה הנך רק — רק צל גערה פשוטה, גערה צוענית יוצאת במחול? ולכן תנועותיה כל כך מכעירות וצבעה פה ברה! לכן הנך פה מן אחרים פנער פוחז ברחוב!

— אם אין חברתי לבדוד לך, גאיונה, בחרי לך לחבר את מי שמחפצי, אבל לא את הצל של ילדה צוענית טובה ועליונה — ענה לה הצל קשות. — ועמה אם בכה תחריפי את גברתי, הטובה ממך שבצעתים — אינני רוצה לשבת עוד על ידך! ואם זו היא תודתך בעד החסד אשר עשיתי עמך למלא את מקום צלך האמלל הממאן לשוב אליך. — פי עמה היי שלום, נסיכתי "גרנגה"!

ובדבר הצל את הדברים האלה הלך הלך וחרור, הלך וחרור, קאות פי הוא מתרחק לאט לאט ממנה.

— אל גא, שבה גא עמדי! — קראת הנסיכה, אשר נבהלה עד מאד. — הו, מה מתעב הוא צל אשר בזה! אבל טוב שיהיה הוא עמה, למצעה, מאשר להיות בלי צל לבמרה — אנא שבה עמדי, צד טוב, ואל מעזבני! — אולם לא "גרנגה" פי קסנטפה שמי.

(סוף גא)

פרגום א — י.

— איך העזת לבלי עשות את הדבר אשר אני עשיתי? — אמרה — ואיך לא ידעת בשת, בן-בליעל, להרים עלי את אגרופה?

פתאם החל הצל לדבר, לתמהון לב הנסיכה ולפחדה הגדול. הוא יכל לדבר, וען כי הוא לא היה צל, האמתי; כי אל אדניו האמתי לא יוכל הצל לדבר מעולם.

— הרשיני גא להגיד לך, נסיכתי "גרנגה" — ענה הצל ואמר לה — פי איך ידעת בעצמך מה חפצך? בראשונה חרפת אותי על אשר לא חקיתי את כל תנועותיה, ועמה את מתרגות עלי, על עשותי גם אני כמוך את הדבר, אשר פה גאה הוא לגערה נכבדה כמוך: להרים אגרוף! אבל מה מחפצי, גברתי, ממי? הן אני אינני הצל האמלל, צלך את, ואיני מחיב כלל לשמע ממיד בקולך!

— מה? — קראת הנסיכה. — אתה אינך צלי?!

— אני — ענה לה הצל על שאלתה — הנני צל גערה צוענית, אשר היתה לפני יוצאת במחול ומראה גפלאות לעיני קהל רואים, לזכרון הימים הטובים ההם, שאז חלכתי על יד גברתי הטובה והנחמדה, החליתי לרקוד מאחריך ולעשות את כל הנפלאות, אשר חקיתי אותן בהיותי אצל גברתי לפנים.

יקטן ובניו.

(ספורי-ילדים)

—

ווי משמים הפיט על גאות לב העם הזה ועל תפארת רום עיניהם, האומרים להתפאר מאד בבנינם הנבנה, ולתת את לבם כלב אלהים, ולבטח בלב ידיהם, ויראת שפי יסירו מפניהם; על בן הואיל וי להפריעם מפעשיהם, ויירד וי ויכלל שם את שפתם ולא שמעו איש את שפת רעהו; כי היתה מהפכה בקרב מודם, וישכחו את שפתם האחת ויחלו לדבר בשפת עלנים לשונות שונות: זה מדבר ארמית, זה ערבית, זה כושית, זה יוונית, זה צענית, זה פולנית, זה צרפתית, וזה פריטנית, ועוד לשונות שונות ומשונות, מהומה ומבוכה גדולה מאד. ויהי כאשר לא שמעו איש את שפת רעהו, לא יכלו עוד לבנות את הבנין יחד, כי כל אחד לא יכין מה מדבר אליו רעהו לעשות, ויגם ריב ביניהם ומלחמת רצח, שפך דם רב,

ליקטן היו שלשה עשר בנים: אלמודר ושלף והצרכנות, ויורה, והדורם ואויל ודקלה, ועובל ואבימאל ושבא, ואופיר וחווילה ויוקב, ויהי יקטן עם יקטנית אשתו ושלשה עשר בניו בעיר משא היים געמים, שלום היה לו ולביתו, אשתו בנפן פוריה ובניו בשתיילי ויתים סביב לשלחנו.

ויהי ביום ההם, ויגם גמרד בן כוש ויקרא אליו עם רב לבנות בארץ שנער מגדל גבה עד לשמים, למען יהי להם בנין המגדל הגבה הזה לשם ולתפארת, וישמעו שלשה עשר בני יקטן את הקריאה הזאת אשר קרא גמרד לעם, ויתאוו תאוו לקחת גם הם חלק בבנין המגדל הגבה הזה, ויקומו ויעזבו את יקטן אביהם ואת יקטנית אמהם וילכו כלם יחד ארצה שנער לבנות את המגדל עם גמרד בן כוש.

אנה נפע? נפע אל הדרם כגנו צרפתה. הדרם כגנו הוא בעל אוצר הלאות כפריו - כן הוא כותב במכתבו, הוא מסתמא, העשיר מכל בנינו, בביתו יושב לנו, בביתו נכלה בתענוגים את זקנתנו. הבה נפע אל הדרם כגנו צרפתה. ויסקו הזקנים אל הדרם כגנו צרפתה, אל עיר פריז. ויזקנו היה איש שיבה, ולו זקן ארה, מפלג לשתי קצוות; וגם פאות ארפות, מסלסלות בעגל, נשא יקטן על שתי לחיו עד כתפיו; ואדרתו, באדרת האבות הפדמונים, סרוחה עד פפות רגליו, וסנדלים ברנליו ונרפים לכנות; והיה תארו כאחד מזקני דור ישן נושן בעיר קטנה בארץ נשפחה, אשר לא תרו החרים אותה, גם יקטנית אשתו היתה לבושה ונעויה עדיים במשפט האמות הזקנות: היא חבשה על ראשה צעיף לבן ומטפחת גלומה ששתי קצוות יורדות מפנה על ערפה עד אזותיה, וחרוים על מצחה ולשון רקמת זהב על לבה. כי אמנם במלבוש יקטן ויקטנית הנה, כן לבשו כל האנשים והנשים בעיר משא.

ויהי כבוא יקטן אל העיר פריז עם זקנו הארץ ועם פאותיו ועם סנדליו ונרפיו ואדרתו הסרוחה עד פפות רגליו, ויראנהו אספסוף חנערים הפוחים אשר ברחוב ויזעקו סביבותיו גדוד גדול ויתקלסו בו, ויש אשר סקלו באבנים ויעפרו עליו בעפר, וראש חכר הפוחים העו גם לגשת אליו ולאחז בזקנו, וגם יקטנית לא נקתה מכני נבל אלה, ויהי יקטן בצורה גדולה, עד אשר הצילוה השומרים הפוככים בעיר, ויכו בשומים אשר בידם את הכנים הסוררים ויניסו אותם מעל יקטן הזקן, וילך יקטן ויבא אלבית הדרם כגנו, ויקטנית אשתו עמו.

והדרם לקח אשה בארץ צרפת, ויהי כראות אשת הדרם הצרפתית את יקטן המיה ואת יקטנית חמותה, והעקם אשת הדרם הצרפתית את הטמה ותעז את פניה, כי לא מצאו הזקנים האלה חן בעיניה, ותאמר אל אישה בשפת צרפת, אשר לא שמעו יקטן ויקטנית את דבריה, ותאמר: האמנם יושבו הפאות ותנרפים האלה בביתנו והצעוף עם שתי נקבות המטפחת הגלומה אשר על ראש המכשפה הזקנה הזאת, ההם יושבו בביתנו? אגא, אישי, גרש את השדרים האלה מעל פני!

הדרם נשד את שפתיו עד ששך דם, כי היטב חרה לו על התרפה אשר חרפה אשתו את אבותיו כפניו; אך לא אבה הדרם להקים שאון וריב בביתו; ויקרא הדרם לאביו ולאפו והדרה וידבר אליהם בלם לאמר: אבותי! הסירו מעליכם את התלבשת הזאת, אשר תהי לקלסה בארצנו, גלח אמה, יקטן אבי, את זקנה עם פאותיה; כי מה לעשות? מה במקום הזה לא יוכל איש לצאת באלה ברחוב; כי וידפוהו בנים שוככים ויתקלסו בו, גם אם תאמר לשבת סגור בבית לא תוכל; כי אשתי תיפחפה לא תאבה לסבל שישב זקן ופאות עפה בבית אף בחדרי חדרים, גלח, אבי, את זקנה! גם את, אפי,

עד אשר נפוצו משם, ויפדרו ויזרו לארצות רחוקות עד אפסי הארץ.

ושלשה עשר בני יקטן אמרו לשוב אל עיר משא, לשבת שם עם יקטן אביהם ועם יקטנית אפם בביתחלה, אך כבואם שמה, והנה אינם שומעים איש את שפת אחיו ואף את שפת יקטן אביהם אינם שומעים, ולא יכול להיות עוד שלום בבית, מה לעשות עתה? ויקומו שלשה עשר בני יקטן, עזבו את יקטן אביהם, עזבו את יקטנית אפם, ויצאו ממשא ללכת אל אשר ילכו, איש איש אל הארץ אשר בחר לו, ככה נאחזו שלשה עשר בני יקטן בשלש עשרה ארצות מרחקות זו מזו, ויקטן ויקטנית נשארו בביתם בדה, גלמוד, בנייהם עזבו ואינם, וישבו הזקן והזקנה עצובי רוח שבוירי לב, מתאבלים, בוכים כל היום.

עברה שנה תמימה, ומכל בני יקטן אין קול ואין קשב, שכתו הכנים את אבותם, לא יכתבו להם מכתב, אף תמונת אות אחת לא יכתבו, אך מקץ שנה פקדו הכנים את אבותם, ויהי מקץ שנה, והנה בא נושא המכתבים אל בית יקטן; ויקטן לא היה אז בביתו, אך תזקנה יקטנית היתה בבית, ותן לה נושא המכתבים שלשה עשר מכתבים, ויקטנית לא ידעה קדא את הכתבות אשר על מעטפות המכתבים; אך היא ספרה את המכתבים ותרא כי מספרם שלשה עשר במספר בניה, ותבן כי המכתבים הם מבניה, ותשלח יקטנית שמחה גדולה; אך לבה התגעש, הולם בפמיש בקרבתה, היא מתאנה מאנה עזה לבעת מהרה מה יכתבו לה בניה, ותחכה בכליון עינים לבוא יקטן אישה, רגע לשנה נחשב לה, אך לאחרונה זכתה וראתה יקטנית את יקטן אישה כי בא.

יקטן!! - קראה אליו האשה בקול רם חיש, עד כי נבהל יקטן ויהר מקומו - יקטן! שלשה עשר מכתבים! נושא המכתבים הביא, המכתבים הם מבנינו, מהר, יקטן, חושה קרא באזניו פן יצא לבי מקצר רוח, ואפל ואמות לפניה, הוי! מדוע ככה בוששת?

הזקן יקטן פתח את המכתבים ויקראם, והנה - שמחה ויששון! כל הכנים מספרים לאבותם במכתביהם, כי ברוד השם, טוב להם מאד בארצות גרותם, כי עשו שם עסקים טובים ויצילוה ויעשירו, וכלם קוראים לאבותם לעזוב את העיר משא ולבוא אליהם לשבת עמם; כי מה יחיו ומה יזכו במשא? משא היא עיר מאפליה, יושביה חיים חיי צער, אין שם שעשועים ותענוגות בני אדם, אין שם מאמראות וקרקסאות, ומחולות משהקים וקולות מנגנים לא יצילו תחת החלון שם, מה יזכו במשא? בן בותבים כל הכנים, כלם קוראים לאבותם לבוא אליהם.

מה לעשות עתה? לא ידעו יקטן ויקטנית אנה יסעו בתחלה, ויקומו וימברו את ביתם ואת כל אשר להם ויקחו את צרורתיהם ואת מקלותיהם ויסעו.

מה לעשות? רע מאוד! וירא יקטן כי אין לו עוד מנוחה
גם במשאו, וישב ויעזב עוד הפעם את משאו ויפסע עם יקטנית
אשתו אל אוהל בנם ארצה בריטניה, אל העיר לונדון.

אך גם בלונדון לא ישב יקטן ימים רבים, כי בלתו
הבריטנית גם היא כעסתה, ויהי לו מפנה צרות ומכאובים, עד
אשר עזב יקטן גם את בריטניה, ויפסע אל קצה הארץ, אל
עובל בנז, אשר בארץ צלצל כנפים מעבר לנהרי כוש, וגם
שם לא הונה לו ויצא גם משם ויהי נודד כל הימים, נוסע
מגוי אל גוי, מארץ אל ארץ, מבן זה אל בן אחר, עד אשר
עבר בשלש עשרה ארצות, ויגר עם כל שלשה עשר בניו
ושלש עשרה בנותיו, ויגר גם את בלן, וישתה את חמתן; ויהי
מקלל ומנאץ כל הימים, עד אשר זכר יקטן את ארץ מולדתו
ואת משאו עירו, ויאמר יקטן: לא אמות בארצות בני ובנותי,
שהם השפילוני, שהם שמו כבודי לקלון ולחרפת אדם שמוני;
אקומה אשובה אל משא עירי ואמות כבוד על אדמת
מולדתי ואקבר בקברות אבותי, ואל יגוהו עצמותי במקום
חרפתי ובשתי וכלפתי.

ואז נר יקטן בארץ אשכנז עם חצרמות בנו, ושם חלקה
לו חצרמותה בלתו חבלים באפה; על בן אומר יקטן: רב לי!
יהי מה, אנגל קני ואשובה אל משא, וישב יקטן באשכנז
עד אשר צמח זקנו, ויחלף יקטן שמלותיו כתלבשת ארץ
הקדם, ויקם ויכרך את חצרמות בנו ואת חצרמותה בלתו.
ויצא מאשכנז ויפסע ויבוא אל ארץ מולדתו אל עיר משא.
ויהי יקטן במשא ויקטן יקטן במשא.
והיורה צבי לוין.

הסירי צעיפך ומטפחתך הנלומה מראשך, נדלי שעריך וחבשי
על ראשך כובע, כתפארת ג'שי החן אשר בפריו עירנו.
מה לעשות? אין ברירה! יקטן ויקטנית עשו כאשר
צוים בנם.

*
*
*

ויקטן דמה בלבו, כי אחרי התנלחו את זקנו ואחרי
החליפו שמלותיו יהי לו שלום בבית בנו מהצרפתית בלתו;
אך הדבר לא היה כאשר דמה, כי תכלה הצרפתית לא יכולה
לסבל את יקטן גם בלי זקן, מה ליקטן בפריו? — אמרה תכלה
הצרפתית — מה ליקטן חמי בבית הצרפתית בלתו בפריו?
חם ביקטן וכלה בצרפתית איך ישוב יחד? כה דברה הצרפתית
ויהי ריב ומדון כל הימים, עד אשר קם הדורם בן יקטן ויאמר
אל יקטן אביו: אבי! הנך רואה צרתי: מה לעשות לאשתי
אשת הפדנים הזאת? הא לך, אבי, צידה לדרך, וקום צא מן
המקום הזה ושוב אל ארץ אבותיך.

ויפק יקטן צידה לדרך, ויפק עמו את יקטנית אשתו,
ויקחו את צדוותיהם ואת מקלותיהם, וישובו אל ארץ
אבותיהם.

הם באו אל ארץ אבותיהם, וליקטן אין זקן, ויקטנית
מגדלת שער, ועל ראשה כובע גבה, וסרח עודף מאחרי
שמלתה כאפתנים על קרקע הארץ. ויראו אנשי משא אותם
נתהום כל העיר, נזעקו סביבותם קהל רב: יקטן, יקטן! איזה
זקנה? איזה תזקן הארץ המפלג לשתי קצוות? ואיזה גם פאותיך?
ומה התלבשת הזאת שאמה לובש ושאשתך ככה לובשת?
הככה תלבש בת ארץ הקדם אחת מנשי בני עבר במשא?

הבונה

(מתולדות בעלי החיים).

מאת

פ. בן פנמה.

(סוף).

להם בצל בקתותיהם וכרסמו את מאכלם במנוחה, וגם וישנו
את שנתם.

בסוף תקנין יחל תבונה להכין לו את לחמו לימי תחרה,
כי זהיר הוא וחכם הרואה את הנולד. ידוע ידע תבונה, כי
בימי תקנין לא ידע רעב, ובכל אשר יפנה ימצא לו בדי עץ
ויונקות לרבי; לא בן בימי תחרה, כי אז כל העצים יבשים וכל

— אבל, האם לא תקנינה שניהם בעבודתם הקשה?
— בן בני, אך גם לזאת כבר דאג יוצר הכל, בתתו
לשניהם לצמח תמיד כלי תרף.

רק בלילה, בלילה — וביוחד בלילות תקנין — יקומו
להם הבונים את בניניהם הנדולים לאור הלכנה המתוק והנעים,
ונמרו אותם במשך עת קצרה מאוד; וביום בחרם השמש, ישובו

— האם טוב הוא העזר של הבונה לפרוה?

— כן, בני; עזר הבונה רך וטוב הוא, ולכן יעשו מנוח פרות וצוארונים לבנדי חתרה.

— ומה מראה הבונים?

— נבם על פי הרב חום, ובמנם אפור; אך יש מהם כלם שחורים, ויש מהם כלם לבנים.

וגם באמריקה מעט בעת מספרם מאד, כי הבונים הם דלי כח ולא יוכלו עמוד בפני אויביהם, ובבוא אחד האויבים אל אחת מעריהם, והיה כל הרואה אותו ראשונה והפה בונבו על הפנים בחזקה, והותיר את אחיו הנותרים למחר להמלט על נפשם.

ולקול האות הזה הנשמע במרחק רב, יגוסו הבונים לנפשם, מהם ימלטו אל הבקתות מרב בתלה, ומהם יקפצו בפנים ונסתרו מעין רואה.

והיה בהם האויב את השכר ואת הבקתות, ונמלטו הבונים אל היצרים, ונאספו שמה שגית יחד, ואלה אשר לא יצליחו למצוא את אחיהם ולהספספ אליהם, וחיו לבדם שלשה שלשה, או ארבעה ארבעה.

אבל הנדחים המעטים האלה, לא ישובו לבנות להם שָכר כבראשונה; יודעים הם האמללים כי עבודה כזו, — בהיות מספרם מעט — היא למעלה מכלם, ולכן יתורו להם מחסה בגוה אחד העצים אשר על יד נחל קטן, או חתר יחיתו להם באדמה מאורה קטנה, ככל אשר יעשו השפנים; או ישתנה גם מונם לרעה, ותחת היותם לפנים נוחים ובטוחים, עד כי יכל האדם לתפשם ביד על נקלה, יתדרו עתה לקול עליה נדה, והיו והירים ויצובי רוח, הנשגתם הנפלאה תקנה; גם את מלאכת ידם יחילו באחרת, ומאד יוכלו ובונים חרוצים יהיו לכורים פשוטים; ותחת בגות להם בקתות למשכנם יחפרו להם מאורות ארפות, ובמקום השכרים אשר בוננו להם בראשונה בעצמם, יתרום בעת את השכרים מעשי ידי בני האדם, בחתום תחתיהם מכל עבר, ונהפכו לפראים, ולא יצאו ממאורותיהם — רק בצילה, למען חפש להם קנים יבשים וצנומים למחיתם.

הלא תראו, בני, כי בלי עזר איש לרעהו לא היה מקום עוד לעם הקטן והבל הזה לעשות מעשים גדולים, ולהיות בשלוח ואשר; וידעתם מעתה, כי זאת התורה לכל היצורים אשר חנן יי אותם לחיות בחברה, וזאת התורה גם לכם, בני הקטנים והחביבים, אשר גם לחזק ולהשתמש לא תוכלו אם לא תדעו לעזר איש את רעהו, וזאת התורה גם לנו — אנחנו האנשים הגדולים הבאים במקום אשר אין בוננו לעשות גדולות ונצורות בארץ מכלעדי חברה, ולכן אם עליה על לבבכם פעם לעשות דבר או לעבד עבודה, וזכרתם את הבונים ודברי ימי חיותם יעלו על לבבכם.

תרגום יוסף מיוחס.

לשר אין בהם, והאדמה עמופת שלג וקרה, — אז טוב טוב לו לשבת בבית מלנוע ביצרים, ולכן בבוא החורף יש לו מן המוכן באוצרו די עצים לחים לכלכלתו לכל ימי החורף.

— ואנכי חשבתה, כי רק להסקה יאצרו הבונים את העצים, — קרא דניאל בצחוק.

— ומעתה הלא תבינו בני: מדוע זה יעמידו הבונים את העצים בפנים?

— למען ישארו לחים ולא ייבשו, הלא כן? — קרא געמן.

— בדרךך, בני.

— כל הדברים האלה אמנם יפליאו אתכם, ועוד לפני רגעים מספר חשבתם את דברי לספור-בהים, אבל לו כמוני ראייתם בעיניכם את הכרחה הקטנה המלאה מים צלולים, אשר עינם עיני התכלת, ותשכר הפשתלע לרחב הנחל והעוצר בעד שטף הפנים הזורמים, ואת הבקתות העגולות והיפות, ואת ההוד וההדר אשר מסביב להן, כי אז השתוממתם עוד יותר; כי אמנם מתנה מרהיב עין מאין כמוהו ראו עיני.

אבל הידעתם, בני, איכפה זה עליה ביד הבונים הקטנים, דלי הלח ומוני הלב — כי הבונים פחדנים גדולים הם ממשכעם — לעשות דברים גדולים כאלה? הלא זה על ידי עזר איש לרעהו, כי מה יוכל כל בונה לעשות בהיותו לבדו? לא כלום! אבל בהיותם מאה או מאתים יחד, ובמקום איש לרעהו יעשו דברים נפלאים. אבל לו תחת לשאף כלם יחד למטרה אחת, פנה איש איש מהם לדרך ויעבד רק לו לבדו, מבלי דאג גם בעד רעהו, כי אז לא הועיל לו כל עמלו; או לו דאגה כל משפחה רק לעצמה, כי אז לא היה מקום לבני השכר העוצר בעד הפנים מזרם הלאה, ואז בעת יקלו הפנים מהנחל היו הבקתות בלי מים, ויושביהן בלי מקור למחיתם, ולו גם אמרו להקים את בקתותיהם על שפת הנחל מפני, גם אז לא הועילו תרבה, כי בגאות מימי הנחל הלא יכלו לשטף בבהם את הבקתות, ולכן חנן יי את בעלי החיים הקטנים האלה הרגשה דקה לרעת כי בטחון כלם ואשרם תלוים רק באחדות הפחות ובעבודה משתפת.

— אמנם בינה יתרה חלק יי לבונים לדעת ולהבין את כל זאת — קרא דניאל.

— כן, בני; אבל כל חקמת הבונים ובינתם הן רק בנוגע לעניניהם הפרטים, אמנם גם זה רב, אך בענינים אחרים לא תרבה חקמתם מחקמת יתר בעלי החיים.

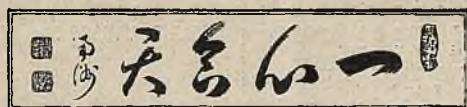
— בימי קדם היה מספר הבונים בארפה גדול מאד, אבל בימינו אלה התמעט מספרם מאד על ידי בני האדם, אשר נלחמו אתם תמיד.

— ומדוע?

— יען כי הבונים גורמים להם גזק גדול בכרתם את העצים. באמריקה יצורו אותם רק למען קחת את עורותיהם לעשות מהם פרות.

מפראות המלחמה :

המרושל אנדור.

המפקד הראשי של חיל יפונה במנדשוריה.

西 南 軍 閥

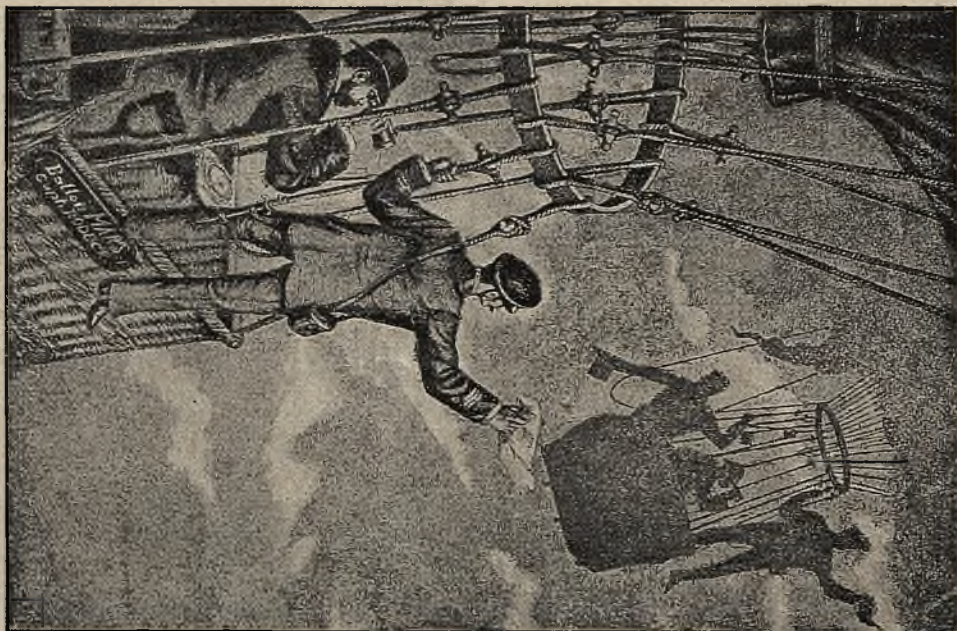
מפעות באויר.

והקשר.

ובלפריון מבאר את סבת הפתוחה הנה כדברים האלה: העבים שמעל ראשינו היו כל כך בהירים כל כך שוקמים עד כי צורת מראה היתה להם שבוכלת את כל דבר הנצב לנגדה. באפן זה מבארים גם את השורב הנראה במדבר ערב, וכל התוונות האלה אינם יוצאים מנגד השבע שהקים קנאים ונכונים לו.

בימי מלחמת פרוסיה עם צרפת הביא הבדור המעופף תועלת גדולה לצרפתים. בשנת 1870 היתה פריז במצור. חיל פרוסיה סבב את העיר ואיש לא יכל לצאת ממנה. אמנם הצרפתים נסו לשלח יונים מלמדות לערי צרפת הקרובות, אבל התוצאות של המשלחת הזאת היו נעירות, ועל כן החלישו הנצורים להשתמש

ואולם יותר מזה הפליאו אותו המראות בעבים. בשעלה פעם אחת הוא ושני חבריו עד העבים. ראה מראה נחמד מאד ואלה דבריו: "אנכי ורעי ישבנו בסירתנו המנבירה עוף ונעש נסיונות שונים במכוונות אשר לקחנו איתנו. בתאם אמר לנו אחד מרענו: ראו נא, אחים, שם בעבים מעל לראשנו עפים שלשה אנשים בבדור הדומה מאד לבדורנו אני. הודינתי תבך בשפופרתי וראיתי כי בדורנו וסירתנו והיושבים בה הצטלמו באפן היותר טוב בעבים אשר מעל לראשנו. כל תנועה מתנועותינו נשנתה בעבים בדיוק גדול. אחד מחברי הוציא מטפחתו מביסו וננופפה ואת רגלו הקמית הוציא מחוץ לסירה, וכל התנועות האלה הצטלמו בדיוק רב בעבים.

הכל הומותניו נשאו למלח פריז רב בעבים.

אז סבוגי מידעי ויאמרו לי: הקצת בחינה
כי תאמר לעוף בחדור-וסמרטוט בזה? שמע
נא את קולות היריה של רובים ותותח ונדעת כי די לחדור
קטן לנקב את בדורה ולחפילה ארצה... אמנם הרבה
אמת מרה היתה בדבריהם, וכמעט שאמרתי לבקש משר
הפנים לתת לי בחדור יותר טוב; אולם ברנע הזה בא שלוחו
של שר הפנים עם המון מכתבים וסלגרמות ויאץ בי
למהר מעשי. ואף גם זאת אמר לי, כי השר מציע לפני
לשמר מכל משמר את הסלגרמות האלה הנחוצות מאד,
ואם אפל חלילה בידי הפרוסים, אז עלי לבלע את
הסלגרמות...

והחדור המתקן החל להתמלא אויר מחמם. הסירה
נקשרה בו ואנכי שמתי בה את ילקוט המכתבים
והסלגרמות, ואת השקים המלאים חול ואת היונים
המלמדות ואשק לחברי ולקרובי ואשב בסירה. לפי דפק
בקרבי מאד ובק רעיון אחד מלא אותי ברנע זה: "ארץ
מולדתי בסכנה גדולה!"

החדור החל להתרומם לאט במתעצל. עד מהרה
התרוממתי מעל הארץ, וכעבר רגעים אחדים ראיתי תחתי
את עיר פריז הנצורה, האכלה והשוממה, ותדונה עיני
דמעות. והחדור עבר במעופו מעל לנהר סנה. הפסתי
אל הנחל, וישברר לפי בקרבי: איה פירותיו ואניויותיו
הרבות ששטו בימי שלום על פניו? איה השדות והגנים
היפים שהרהיבו עין רואה? הפל שמים, הפל עצב! לא
גראה בלתי אם מחנות אנשי חיל, עשן בלי משחית וקולות
נוראים מרעשים את האויר. בשעה העשירית שלחה
השמש את קניה הלוחמים ויוסיפו חם בחדורי, וילך הלוח
והתרומם באלו נוספו לו בנפים רבות. הפסתי אל
היונים אשר בסירתי וארא אותן עצובות והוגות אשה אל
רעותיה. בלי ספק לא געים להן ביותר לעוף רק אז
בשעה שבני אדם חפצים בנה, והחם הלוח הלוח וגדול
והחדור מתרומם ומתרומם עד אשר עלה בכר לגבה של
5780 רגל. הפסתי סביבי—מה נחמד המראה! השמים
בחלים ובהירים מאד, עננים לבנים ונוצצים כפקר יראו
ועיר שם על פני מרחב אין קץ. דמיוני אומר לי, כי הובאתי
בתאום אל ארץ קסמים, ששלטת עולמים בה, שלא נשמע
בה קול ועקת שבר, קול קין הורג אחיו...

(עוד יבא)

בחדורים מעופפים. במשך חמשה ירחים התרוממו
לצאת מפריז ששים וארבעה בדרים. חמשה מהם נתפשו
בידי חיל פרוסיה ושנים אחרים ועקבותם לא נודעו הרבה
שנים. על ידי בודור מעופף אחד שיצא במשך הזמן שהוא
עוב ומביטה את פריז, אחרי אשר גשבה המלך גפליזן
השלישי וצרפת היתה לממשלת עם שפראשה
עמד החכם המצין הזה, (מביטה). הוא לא יכל לשבת
בעיר הנצורה בחבוק ידים, ניסכן את עצמו ויעף לערי
צרפת שונות ויער את רוח העם להתאחד ולהציל את
ארץ המולדת מידי הפרוסים השואפים לכבשה. ואמנם
המעוף הזה הביא לצרפת את התועלת היותר גדולה, —
על ידי נשארה צרפת לצרפתים ולא נספחה לגרמניה
כאשר חפצו הפרוסים. מלבד גמביטה עוב בעת ההיא
את פריז גם החכם הגדול התוכן נסן, שהפך להתבונן
(למטרה מדעית) ללקוי החמה באלגיר. כל דברי מידעיו
שסבגה לעוף בחדור מעופף, בעת שאלפי פרוסים עומדים
מסביב לעיר הנצורה ומורים בחדורי עפרת אל הסירות
המחברות אל בחדורי המעוף, — לא הניאו אותו מעשות
חפצו, ויעף לאלגיר וניקח אתו את בלייה הכפשה ויתבונן
אל לקוי החמה ויכתב בספר את המראות היותר
מציגים, הדורשים למוד ועיון, ויפרסמהו אחרי כן בקהל
חכמים. בימים הנוראים ההם, ימי מצור פריז, בא הנוסע
באויר טפנדיה, אל שר הפנים ויאמר לו: אין כל ספק
כי נחוצן לה בזמן הזה להודיע דברים חשובים בערי
הממלכה, אלא שאי אפשר להוציא את החפץ אל
הפעל מבני המצור, ועל כן הנני נכון לשנרתה, אדני,
לעוף אל אשר תצוני.

— טובים דבריה—ענה השר—בזמן הזה מועילים לנו
נוסעי באויר מאנשי חילנו הפגורים בעיר. הנה נכון אדני,
למחר בבקר. ביום השני בשעה החמישית בבקר הייתי
במקום הנזכר לי, וארא את החדור המנח במקום הזה
ויהי דמיונו בעיני כגל סמרטוטים; סבת הדבר הנה היתה
הקרה הגדולה שהקפיאה את החדור ונתפנע במקומות
רבים, ובעורני עומד ומביט בצער על החדור הזה, ויבאו
אנשים למלא את החדור אויר מחמם. ביניהם היתה גם
תופרת שובאה עם מחטה בידה לאחותי! את הקרעים...

ואחד מהמשרתים הביא אתו גם דפק ופסות ניר
לסתם בהן את החורים...

(לחפור, לחבר.

למות בנימין ואב בן יעקב הקטור תיאודור הרצל.

את אצבעותיו על השמיכה בעל מפת הארץ. את שלש חלקות האדמה האלה צריך לקנות. אחרי כן נשקע שנית בשנה, אף בעבר רגע התעורר שנית ויקרא: "הרשעת לך? שלש חלקות האדמה האלה?"

ביום הראשון — הוא האחרון לחייו — נכרה המחלה מאד עד אשר לא יכל כמעט לנשם, והנה אמרו לו כי באו אליו אמו ושני ילדיו הצעירים, שמעון ופרומה (בתו הבכירה תרצה באה שם לפני שבועות אחדים), התחזק וישב ישר על משחו, וישש את ידיו באהבה לקראת אמו ויקרא: "טוב ונאה מאד. אם אהובה, כי באת. מראך טוב, מראי איננו כה טוב. אבל זה יעבר מהר". וישש לאמו והיא גם היא נשקה לו בחם ותדבר על לבו להתחזק ולכל יפל לבו בקרבו. אחרי כן באו הילדים לפניו ויחבקם ויששם ויברכם. כאשר חבק את שמעון בנו יחידו אמר: "זכר, בני, את דברי: 'אתה יהודי, בן לעם היסטורי גדול. אחיד פוזרים בכל העולם. אם תרצה תמצאם. גם אנכי מצאתים כאשר חפצתי. לעמך נחוצים עובדים צעירים ובריאים. אל תשבה זאת! וזכר גם זאת כי אתה נשארת האחד במשפחת הרצל". ובדמעות על עיניו נשבע הנער לאביו הגדול לזכר את דבריו.

ותנער הרצל הצעיר דומה מאד במראהו הנחמד לאביו הגדול, והוא עתה כבן שלש עשרה שנה. אומרים שהוא מדבר גם עברית, ובנוי הוא חבר לכס, קוראיני הצעירים, בקריאת העולם קטן.

מפריז. — פשהגיעה השמועה הנוראה על דבר מות הרצל לפריז לא האמינו הציונים בדבר עד אשר באו אל מרמורק וימצאוהו במצב מבחיל מאד; קניו היו בתמים פשעונו, עניו אדמו מבכי והוא מכין את עצמו לנסע לוינה. מתאמץ הוא בכל כחו לעמד על רגליו בהשענו על השלחן; אף פרקיו פושלות והוא צונח ונופל על הפסא וקורא: "נורא, נורא האסון! עם אמלל! הנה גורלך המרו ולי, היודעים אתם מה שהוא היה לי? לא, אינכם יכולים לדעת מה שהיה לי... היריד האחר המיחר, אשר הוקרתי בימי חי יותר מפל.

אבל עם. — אבל העם על מות נשיאו הגדול הקטור הרצל אין לתאר במלים. בכל הערים הגדולות והקטנות, באשר אף תמצא עדה עברית, מקוננים ובוכים מרה על מות בחיר ישראל זה במבחר ימיו. בכל הערים הגדולות מתאספים אלפי אנשים אל האולמים היותר גדולים הנמצאים שם להספיד את מתנו הגדול. ויש אשר יעלו המספידים על הבמה לדבר אל העם ולבאר להם את האהבה הגדולה שאהבה לעמנו, אף ברנע ההוא תפרצנה אנקות מרות מזונם ודמעות רוחות מעיניהם, אשר תשמנה מחנק להם ואינם יכולים לדבר אף מלה.

בישיבה הראשונה של חברי הועד הפועל של הציונים אשר היתה בלי הראש והנשיא נשמע במשך שלש שעות כפי רם ואנקה מרה. אחדים התעלפו מלב כאב ויגון. בישיבה הזאת החליטו להוסיף לעבוד עבודת התחייה של עם ישראל וארצו, העבודה אשר החל הקטור הרצל המנוח ואשר הקדיש לה את כל חייו.

— מלונדון, מברלין, מווינר ומעוד ערים רבות באו מלגומות בבקשה להחט את גות הנשיא הגדול ולהובילה לארץ ישראל. אף פנוע נקבר המנוח על פי צוואתו ליד קבר אביו בבית הקברות שבוינה ושב תנוינה עצמותיו עד אשר יוביל אותן עם ישראל אל ארצו הקדושה.

בנימין האחרונים. — גם ברנע יסוריו היותר נוראים חשב רק על דבר עבודתו לעמו. מה מאד יצר לי לשפב חולה — אמר אל הקטור מרמורק — בשעה שענינים נחוצים כל כך מחכים לו!

כאשר נכרה המחלה מעט, וישעול עצום תקפהו לעתים קרובות, הנה מריש, כי פחותיו הולכים וכלים; ובאחד הרגעים האלה אמר אל האדון ריף, מזכיר לישבת הקונגרס: בן, ריף אהובי, עוד מעט ועבודה רבה תהיה לך. וכאשר הביט עליו האדון ריף בשאלה, הוסיף ויאמר: עליך יהיה לקרא בקרב דמים לקונגרס, בעבר שעה קלה אחרי כן והוא מנמנם מעט, התעורר פתאום מתנומתו. את שלש חלקות האדמה האלה — קרא, בהעבריו

הגלות ובציון הוזהר וזהיר שמו כסמל יהודה, תכבוד ותהלה.
המנהיג מת — התנועה חיה!

ואם רוצים אתם לכבד את זכר מנהיגנו כראוי לו, עשה
תעשו זאת באופן היותר רצוי ומוב ביעורכם לבלות את
המעשה הגדול אשר החל.

פרץ גדול פרץ עתה הפנות בקרבנו. נעמדת נא כלנו
בפרץ הזה; נאמינן נא את כל כוחותינו ואם לא נוכל בפעם
אחת — נגדר את הפרץ לאט לאט.

ראשית כל תהיה שאיפתנו להוסיף אמין בתנועה
אשר יסד ולעבד יחד ברוח שלום ואחדות, להרחיב ולהגדיל
את תפוסדות אשר יצר, וללכת הלאה הלאה בדרך, אשר הראנו
ואשר התנה לפנינו.

ואלהים יעזר לנו בעבודתנו זאת!

והנה אנחנו קראנו את חברי הועד הפועל הגדול
להתאסף יחד ולקבץ זמן הקננוס הבא, עד תזמן שהוא נעבד
את עבודתנו על פי הפדרים הקבועים ותחלמות הקננוס.

ציונים! הננו מחכים פי תהיו לנו לעזר בעבודתנו
ותתמכוננו בכל מאדכם. יעשה נא כל אחד את חובתו, אבל
ראשית כל — התאחדו, התאחדו, התאחדו!

וינה 10 יולי 1904.

הועד הפועל:

דקטור פהן, דקטור קוקש,

אינג'ניר קרמניצקי, אדריכל מרמורק.

ח ד ש ו ת.

מלך איטליה ויהודים. — ויקטור עמנואל מלך איטליה
הראה לפני חדשים מספר את אהבתו לעמנו בקבלו את נשיאנו
הגדול המנוח דקטור בנמינ הרצל בכבוד גדול ונדבר איתו טובות על
עמנו ותחיתו בארצנו. עתה הראה עוד הפעם את חבתו לעמנו בבקרו
את בית הפנסת אשר לעדת ישראל ברומי. המלך היה לבוש בגדי
גינירל ועמו הלך שלישי הגינירל-אדמונט ברוסטי ושומרי ראשו.
העדה העברית קבלתהו בקריאות של חבה וכבוד. המלך שהה בבית
הפנסת פחצי שעה ונדבר בידיוות עם הרב הפולל קסטילני ועם
נשיא העדה הפרקליט סירינה.

מרכזי עברי בתצור המיקדיו. — רופא יהודי מאוסטריה
דקטור אמיל רושמן היישוב בטוקיו עלה למעלת רופא יורש העצר
היפוני יושייטו ונתפבר בתאר "מרקיו" (שם תאר אצילים גדול מן
התאר "גרף") על רפאו את יורש העצר ואת אשתו. הדקטור רושמן
הוא יליד עיר וינה והוא עתה בן חמישים ושנים. המיקדיו מקבדהו
מאד, ולאות תודה על הצילו את אחת הנסיכות ממחלה קשה ענה
למעת עץ אחד געל געו פלוי לוח בסקה, אשר שם הדקטור רושמן

הדקטור מרמורק קבל בימים האחרונים ממחלה ממשכה
וזה עתה קם ממשותו, וכאשר הביא לו הפלנרף בלילה את הדיעה
הזאת היה כהלום רעם, ומיד הובילוהו אל נדרו ושניהם געו
בבכי מר.

והשמעיה נפוצה מהר בכל העיר ותפלה את כל הלכות.
רבים נשארו עומדים על מקומם כהלומי רעם, מבלי וכלת לפתח
פה ולהניע יד או רגל, כי גדול הפאב ועמק מאד. כל אחד הרגיש
וכל מה דבר: הו! יתומים נשארו כלנו, יתומים באין אב, עם
אובדו מי ילחם לה? מי ילך לפקד? מי? עוד חרפן חדש, חרפן
האמה. לא, אי אפשרו הרצל עודנו חי, חי הוא בקרבנו, עמק
עמק בלבנו ולא ימות לעולם!

אהבת הרצל להוריו. — סופר העתון האוסטרי היותר
גדול "נייע פרייע פרעססע" מספר בהספדו על הדקטור הרצל, כי
אהבתו לאביו ולאמו היתה נפלאה מאד, אהבה שלא נראתה עוד
כמות בנים טובים ואוהבים לאבותיהם. אהבתו את הוריו
היתה אהבת נפש, אהבה עזה ועמקה אשר לא חרע וגבול, עד
אשר לא יכל להיות מבלי ראות את פניהם, והוא מספר כי שנים
אחרות היה הרצל סופרו של העתון הנזכר למעלה בפרייו. החיים
בפרייו טובים מאד ושכרו היה רב, עד אשר יכל להיות שמח בגדלו,
והנה באחד הימים הודיע להפערכת, כי הוא מתפטר ממשמרתו
וכי הוא עוזב את פרייו ושם לוינה. סבת הדבר היתה, כי הוריו
אשר ישבו איתו יחד בפרייו חפצו לשוב לוינה, ועל פן עזב גם הוא
את פרייו ואת משמרתו, למען ישוב עם אבותיו בעיר אחת. אכן בן
טוב כזה להוריו יכל להיות לבן היותר טוב והיותר אוהב לעמו
האמלל.

מלגברמת קינה. — העתון העברי-רוסי "העתיד" מביא את
המלגברמה שקבל מאת רופא עברי, הנמצא עתה במחנה הרוסים
אשר בשדה המלחמה במנדשוריה בדרברים האלה:
"יום צרה וחשכה בא: מת הרצל שלנו. הכל פסה לפני.
חשך ואפלה בגפשי כמו בקבר. רחוק מאחי וקרובי הנני בוכה בדר
וגלמוד, ובלילה קראתי את ה"קדיש" על הקבר שתארת לי
בדמיני. הלך לבלתי שוב עוד האיש אשר הרגיש כל צער האמה
העברית, פנה מאורנו המזהיר, עוד מהלומה, עוד נסיון! יי, עד
מתי?" ותהתה נחום דקטור ארשבסקי.

הדקטור שליט מפקש מאתנו בשם הועד הפועל
(אקציאנס קאמיטע) לפרסם בעתוננו את הקריאה הזאת:
"ציונים!

מנהיגנו הגדול מת!

את הצער על האהבה הגדולה הזאת אנו מרגישים
עמק בלבנו. באהבה אשר הרגישנו אליו תמיד. השכינה
אשר נשמעה עז קברו — כלנו נשבענו אותה.

הוא היה אחד הבנים היותר גדולים וטובים לעמנו
במשך שנות מאות. כל עוד יהודי אחד יהיה עלי אדמות
יהיה גם זכר הרצל קרב פאר ותהלה. בזהו ובעתיד, בארצות

ידיעות שונות.

מאמ

חג הולדת השבעים של הקיסרית בממלכת השמים (סין). — ביום השבעה עשר לחדש נובמבר הפא תמלאנה שבעים שנה לקיסרית האלמנה אם הבגדיהן, קיסר ארץ סין, שהיא המושלת היחידה בממלכה, ובממלכת השמים נהגים לערף חגיגות גדולות מאד ביום הנקבד הזה. בשנת 1894 באשר מלאו להקיסרית האלמנה ששים שנה באו מפל ערי הפלף והמחוזות צירים שלוחים ועמהם פועלים רבים שהתעסקו בקישוט היכל המלוכה וכל הרחובות אשר מסביב לו במנורות ובפנסים, עשויים כשי וקטיפה (סמט), פרחי הפארה ומטעי חמד, אף בראשונה נחלקו הרחובות ההם לחלקים שונים וכל ציר לקח את חלקו הנוער לו לפאר ולקשטו וכל אחד התאמץ להצטין מפל חבריו בלב הדוד וההדר אשר ישנה על חלקו. משערים כי הוצאות הקישוט של הרחובות עלו אז לעשרים וחמשה מליון מרק (המרק פארבעים ושיש קפיות בכסף רוסיה). באשר תמה החגיגה פחרו המנדרינים הגדולים יועצי המצר בעד הקסרית רק את התפצים והתשורות, אשר ידעו כי תמצא בהם חפץ וישר חפצי הוקר והתשורות חלקו ביניהם.

חילים יהודים בשדה המלחמה. — סופר העתון. המלה הרוסית מודיע, כי אחרי המלחמה הגדולה שהיתה ליד ופנאו באו בלילה שני תלים רוסים אל הרופא ליון ויבקשו ממנו לשלח אתם אחדים מן החובשים ללכת אל שדה המלחמה לחפש שם את חברים היהודים. הם הודיעו כי עודנו חי ואפשר עוד להצילו. אז הלכו עמהם שני חובשים, בדרום פגשו בפיסנים ההולכים על פני שדה הקרב ובפנסים אשר בידיהם חפשו אחרי אחיהם הפצועים. הם מהרו להפטר מפני האויב ובאשר הלכו להם תפוסים החלו לחפש ואחרי עמל רב במשך שעות אחדות מצאו את חברם הפצוע וירימיהו מן הארץ נישאוהו בשמחה, קאלו היה אחיהם מלדה. במלחמת ופנאו היו חילים שהצטינו בגבורה ועו נפש הראויים להיות למופת.

הנמרים בחרו. — בארץ הדו רבים הנמרים מאד, ונמרי בגליה (שם מדינה בארץ הדו) הם הגדולים והתוקנים בקל הנמרים שבעולם. עוד לפני שלשים-ארבעים שנה היתה הדו מלאה נמרים כל בוקר, עד אשר ישובי הארץ לא היו בטוחים בחייהם לא על הדרים ובפנסים לבד, כי אם גם בערים. חבורות חבורות של נמרים היו מתנפלים על בשר או על עיר קטנה וטרפו את כל יושביה. אף הממשלה האנגלית המושלת בהדו יסרה אגדות צידים להשמיד ולבצר את המורסים הנוראים האלה מן הארץ. ופרס גדול קצבה הממשלה בעד כל נמר אשר ירג, מאז החלו הנמרים ללכת הלוך וקטנו הלוך וחסור. ובכל זאת רב עוד מספר הנמרים בהדו גם כיום. הממשלה ההודית מודיעה, כי בשנת 1903 נהרגו מאה ותשעים ותשעה נמרים. הממשלה קצבה פרס מיוחד של שלוש מאות וחמשים רגל לאיש אשר יהרג ארבעה נמרים ידועים באזוריותם.

חרות עליו. זה הוא הכבוד היותר גדול שמקבלים בפיסניה האנשים החרוצים ביותר.

אסון גדול בים. — האניה "נורנה" יצאה מקפנהגן בירת גניה לגירורק, באחד הימים עברה לפי האי הקטן ונקלה בהמצא לא הרחק מן החוף הצפוני-מערבי של ארץ שוודיה, והאי מקף צורים וסלעים מסכנים לאניות. והיו בבקר בעת אשר כל הנוסעים ישנו עוד התנששה האניה בחזקה באחד הסלעים, מנהל האניה החל לסנת אחור, אבל הפרץ באניה היה גדול מאד והמים החלו להתפרץ פרעש אל האניה. הנוסעים נבהלו מאד וירצו אנה ואנה על מכה האניה ותקם מהומה ומבוכה נוראה ומלחי האניה לא יכלו להשקיט את המהומה. האניה החלה לשקע, ורבים התנפלו אל סירות ההצלה, אבל מי הם המה, רעשו והפו גלים, עד כי טבעו שש סירות-ההצלה עם האניה יחד, רק סירות אחדות הצליחו להציל. באניה הזאת היו שבע מאות נוסעים ובהם מאתיים ושלשים ושישה נתיני רוסיה, רבם יהודים, ומפל אלה נצלו לדברי עתונים רבים רק חמשים וחמשה איש, על ידי האניה "סלניה", בהם שלשים ושלשה יהודים, ויתרם טבעו, בגררה, במצולות הים.

באחד מסירות ההצלה שנצלו נמצאו חשעה עשר גברים, שש נשים ושני ילדים. כלם נודדים אשר לא ידעו מעולם להחזיק משוט, ובכל זאת הצליחו להחזיק מעמד נד גלי הים הוועפים במשך ארבע ועשרים שעה עד אשר קרבה אליהם האניה "סלניה" והצילם.

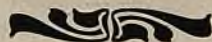
אחד הנוסעים הנצולים מספר על דבר טביעת האניה בדרים האלה: "אנכי יושבתי בחורי וחיתי לארחת בקר. פתאום הרגשתי תנידה חזקה. מהרתי לעלות אל מכה האניה לדעת סבת הדר. ברנע ההוא הורידו סירות ההצלה דומה, קפצתי אל אחת הסירות שבה היו כבר ארבעה או חמשה נוסעים, שתי סירות אחרות מלאות נוסעים סבבו על מקומן, כי לא נמצא בהן איש אשר ידע לתפש משוט. בינינו נמצא אחד הפלחים ובין התרחקנו מן האניה המוטעת. ראינו אנשים רבים קופצים המימה חטרים באזורי הצלה, אבל כלם טבעו לפנינו.

על הים נראו מחזות נוראים. הנוסעים התאמצו לשחות עד הסירות, אבל הסירות היו מלאות והיושבים בהם הפו במשוייהם על ראשי השוחים, למען לא יקרבו אל הסירות ויתפכנו. על הסירה המצלה נמצא פקיד אחד ממלחי האניה, אשר הוציא את הנוסעים והביאם לסירתו ואחר בן התנפל המימה להציל עוד סירה אחת שהיתה בסכנה, אף את הסירה לא הציל וגם הוא טבע.

לפי ידיעות האחרונות נצלו מלד הנצלים על ידי האניה "סלניה" עד מאה ואחד איש על ידי האניות "אנדרה" ו"גרבורנה".

הנצלים אבדו את כל רכושם וישארו בחסר כל.

בקפנהגן עשתה השמועה על דבר טביעת האניה "נורנה" רעש גדול: על כל הבתים מנפנסים דגלי-אבל. האניה הטבועה הובילה תמיד לאמריקה את הנודדים היותר עניים.

הוצאת "תושיה".

שיר וזמר קובץ שירים לבני הנעורים

מאת א. ליבושיצקי

בלוית ארבע מנגינות למקהלה ולספסתר

מאת מ. בנסמן ומ. שיינמן

עם ציורים רבים מאת ג. טשורני.

תכן השירים: א] האכר והנמלה. ב] פרחי אביב. ג] שיר הילד
ד] הוו צנועים. ה] שירת הזקנה [עם המנגינה]. ו]
אדם—הצואר. ז] רבי יוסף בן קסמא. ח] תורת הדבורה. ט] שם במקום
ארום [עם מנגינה]. י] שיר החיים. יא] הה, חנו לי כנפים! יב] נענעו
אם. יג] מחזיונות הנביא. יד] האלון והתמורה. טו] השלג. טז] תולעת
נגה וקרפדה. יז] נר הנכה. יח] בחורף. יט] השוככה. כ] שיר היקצה
כא] צפור נלכדה. כב] שירי המכבים [עם מנגינה]. כג] במרכבת הקסר.
כד] דמעה—אם. כה] כאביב. כו] שיר הזורע [עם מנגינה]. כז] עבודה
ומנוחה. כח] רצועת-אביב. כט] שירת הצפור הזקנה. ל] הצפור והאלון.
לא] שיבת הקוצרים העברים. לב] קיר נשוי. לג] אז ציוני קטן. לד] האור
לה] עירי, ציון.

הספר נרפס בהדור מצוין.

מחירו 75 קאפ, מכי' הדר 1 ר', פארטא 10 קאפ.

האדריס:

Изд. „Тущія“ Варшава.

Verlag „Tuschijah“ Warschau.

בע"פ: נובולופקי 7, מעון 9.

Отъ редакціи

журнала „Еврейская Жизнь“.

полное собраніе сочиненій

С. Г. ФРУГА

въ шести томахъ.

Редакція журнала „Еврейская Жизнь“ приступила къ изданію перваго полнаго собранія сочиненій С. Г. Фруга на русскомо языкъ въ шести томахъ съ біографическимъ очеркомъ и портретомъ.

T. I—III Стихотворенія (1880—1897), T. IV Сіониды и др. стихотворенія (1897—1904), T. V и VI Проведенія въ прозѣ (очерки, рассказы, фелетоны).

Изданіе это — стоящее въ отдѣльной продажѣ 8 р. 50 к. безъ пересылки — получаютъ всѣ годовые подписчики журнала на 1904 годъ (въ томъ числѣ и пользующіеся разсрочкой платежа) лишь за одинъ руб. 20 к. (Цѣна съ пересылкой.)

Все изданіе будетъ разослано въ продолженіе 1904 г. при книжкахъ журнала „Еврейская Жизнь“. Первый томъ — при Апрельской книжкѣ журнала.

Подписная цѣна на означенное изданіе (1 р. 20 к.) не подлежитъ разсрочкѣ платежа и вносится въ контору редакціи единовременно.

Подписная цѣна журнала „ЕВР. ЖИЗНЬ“ за годъ.

4 р., за 1/2 года 2 р., за 1/4 года 1 р.

Адресъ конторы и редакціи: СПб. Пушкинская

д. 11.

אשר פרצו תמיד אל תפסדים ועשו בהם ישמות. ב'חיד הצטננה
בניהם נמרה אחת אשר טרפה ארבעים ושלמונה אנשים ("הידיד").

המיל: הוצאת "תושיה" בורשה.

העורכים: א. ל. בן-אבינודור וש. ל. גרדון.

כתבת ה"עולם הקטן", "הפרגון", ו"הנעורים":

Издательство „Тущія“, Отдѣленіе „Оламъ
Катань“, Варшава.

Verlag „Tuschijah“, Abtheilung „Olam Katan“,
Warschau.

מודעה לקוראי ה"עולם קטן".

מפני שרבים מקוראי ה"עולם קטן" שחתמו עליו מחדש
יאנואר, מבלי דעת כי ראשית השנה של עתוננו נחשבת מריה
(תשרי), התחילו לקבל את הגליונות מראשית הרבע השני
(גליון י"ד) — חנו מוצאים לחוץ להודיע למנויני הנכבדים,
כי עוד אפשר להשיג את י"ג הגליונות של הרבע הראשון
(תשרי—טבת) המענינים בתכנם המלבב ושנמצאה בהם התחלת
איזה ספורים שבאו בהמשכים בהגליונות שאחריהם.

מחיר י"ג החוברות (שנמצאו במספר מצומצם)

1 רובל עם פארטא.

כן נמצאים עוד גליונות העיקר של יתר הרבעים

במחיר 1 רובל בעד כל רבע שנה.

С.-Петербургское училище

Общества распространения просвѣщенія между
евреями въ Россіи

Ремесленные отдѣленія.

Въ училищѣ преподаются слесарно-механиче-
ское мастерство, рѣзьба по дереву, рсovanje,
черченіе, моделированіе, геометрія, физика, на-
чала технологіи, изъ обще-образовательныхъ
предметовъ: Законъ евр. вѣры, Библия, русскій
яз., ариометика и счетоводство.

Окончившіе полный курсъ удостоиваются ат-
тестата училища и диплома С.-Петербургской
Управы, дающаго воспитанникамъ всѣ связан-
ныя съ нимъ права. По достиженіи совершен-
нолѣтія получаютъ званіе мастера.

Въ ремесленномъ отдѣленіи принимаются окон-
чившіе курсъ начальныхъ и народныхъ училищъ,
Талмудъ-Торъ и частныхъ школъ или выдер-
жавшіе соотвѣтственный экзаменъ.

Плата за ученіе 36 руб. въ годъ, дѣти несо-
стоятельныхъ родителей пользуются льготами
при внесеніи влаты или-же совсѣмъ освобожда-
ются отъ платы.

Дѣтямъ иногородныхъ родителей оказывается
содѣйствіе въ пріисканіи подходящихъ семей
или пансіоновъ.

Бланки для прошеній и всѣ необходимыя
разъясненія можно получать ежедневно кромѣ
субботы въ концеляріи училищъ С.-Петербургъ
Офицерская 42 лично и завѣдующаго отдѣлені-
ями или письменно. Прошенія на имъ завѣды-
вающаго съ приложеніемъ метрич. свидѣтельства
и др. документами принимаются тамъ же съ 1 Іюня.

יצא לאור במהדורה שניה

תולדות עם ישראל

מראשית ימיו עד היום הזה

עורך למען נערי בני ישראל על ירי

אלכסנדר ויטקינד רבינוביץ.

עם שאלות לתלמידים, לוח הזמנים ורשימת שמות האנשים והמקומות עפ"י סדר א"ב בסוף כל חלק ועם מלון עברי-רוסי-אשכנזי לכל הספר בסופו.

חלק ראשון. מראשית ימי העם עד חרבן בית שני.

ספר ראשון: מראשית ימי העם עד גלות בבל. תכן: א] דבר אל הקוראים. ב] מראשית ימי העם עד שמואל הנביא. ג] מלכות שאול. ד] מלכות דוד. ה] מלכות שלמה. ו] רחבעם-ירבעם. ז] אחרית ממלכת אפרים. ח] ממלכת יהודה. ט] ירמיהו וחרבן ירושלים. י] גלות בבל.

ספר שני: מן העליה מבבל עד עמוד ממלכת יהודה ברש"ז עצמה. תכן: א] העליה מבבל. ב] עזרא הסופר. ג] נחמיה. ד] נכסת הגדולה. ה] אלכסנדר מוקדון. ו] בית תלמי. ז] תחת ממשלת מלכי סוריה. ח] החשמונאים. ט] יונתן ושמעון. י] היהודים במצרים.

ספר שלישי: מוזמן יוחנן הורקנוס עד חרבן בית שני. תכן: א] יוחנן הורקנוס. ב] אלכסנדר ינאי ושלומית אלכסנדרה. ג] האחים הורקנוס ואריסטובול. ד] הורדוס ואנטיגנוס. ה] מלכות הורדוס. ו] הלל ושמיאי. ז] ארכיכלס. היהודים בארצות אחרות. ח] אגריפס הראשון. ט] אגריפס השני והמרד. י] אחרית המרד. חרבן ירושלים. יא] התורה והזכר.

חלק שני. מחרבן הבית השני עד מות הרמב"ם.

ספר רביעי: מחרבן הבית השני עד חתימת התלמוד. תכן: א] רבי יוחנן בן זכאי. ב] רבן גמליאל דיבנה. ג] מרד בר-כוכבא. ד] הדור השני לו נאמ. ה] הדור האחרון לתנאים. ו] הדור הראשון לאמוראים. ז] אמוראי בבל. ח] האגדה. ט] בראשית ממשלת הנוצרים.

ספר חמישי: זמן רבנן סבוראי והגאונים. תכן: א] ימי רבנן סבוראי. ב] היהודים בערב. ג] גאונים וראשי הגולה. ד] הגיטנים—האנוסים בספרד. ה] הנסתרות ומשיחי השקר. ו] התנגדות הקראים. ז] המבארים הטבעיים והמקבלים. ח] רב סעדיה גאון. ט] ממלכת הכוזרים. י] היהודים בצרפת ואשכנז.

ספר ששי: מוזמן רבי חסדאי אבן שפרוט עד מות הרמב"ם. תכן: א] רבי חסדאי אבן שפרוט. ב] ריבות המדקדקים

והרבני. ג] רבי שמואל הנגיד ודרור. ד] רבי יוסף הנגיד. ה] הרב רש"י. ו] רבי יהודה הלוי. ז] רבי אברהם אבן עזרא. ח] הרמב"ם, מתנגדיו ומעריציו. ט] היר-החזקה. י] דרכי הרמב"ם ומדותיו.

חלק שלישי. מימי מסעי הצלב עד זמן התעוררות התנועה הציונית החדשה.

ספר שביעי: מימי מסעי הצלב עד יציאת היהודים מאנגליה. תכן: א] מסעי הצלב — בעלי התוספות. ב] עלילות הדם —הר"י הוקן. ג] בצרפת הדרומית ובאיטליה. ד] היהודים בבבל (עיריק) ה] ממשלת רומא הקתולית. ו] הריב בין שונאי הפילוסופיה ואוהביה ז] וכוח הרמב"ן עם המומר פבלו. ח] כדור הרשב"א. ט] הרא"ש.

ספר שמיני: מימי רבי מאיר מירושלם עד גלות היהודים מספרד ופורטוגל. תכן: א] היהודים באשכנז. ב] המגפה השתורה. ג] המצב הרוחני של יהודי אשכנז. ד] היהודים באיטליה ובצרפת. ה] היהודים בספרד. ו] צמיחת הקבלה. ז] בני הרא"ש ותלמידיהם. ח] חבונגרים והוכחות. ט] איזבלה ופרדיננד. י] גלות ספרד.

ספר תשיעי: מאחרי הגרש בספרד עד צמיחת החסידות. תכן: א] גולי ספרד בארצות תוגרמה. ב] דוד הראובני ושלמה מולכו. ג] יואן ריכלין. ד] תקוני לותר. ה] אוריאל אקוסטה וברוך שניזם ו] היהודים בפולין. ז] גזרת ת"ת. ח] שבתי צבי וכתתו. ט] ההזיה בפולין. י] רבי משה חיים לוצאטו. יא] החסידות.

ספר עשירי: מתקופת מנדלזון עד זמן התעוררות התנועה הציונית החדשה. תכן: א] הפלוסוף מנדלזון. ב] ההשכלה וקרבת העמים. ג] שלמה מימון. ד] השכלת היהודים באוסטריה. ה] שמואל דוד לוצאטו. ו] מתקני הדת. ז] משה לצרוס ורות אשתו. ח] פרדיננד לסל וברתולד אוערברג. ט] השרים כרמיה, מונטיפיורי, וברון די הירש. י] תלוצי ההשכלה ברוסיה. יא] הלאומיות בעמים ובאשכנז. יב] חבת ציון.

מחיר חלק ראשון 50 ק', מכורך 65 ק' בלי משלח.

מחיר חלק שני 55 ק', מכ' 70 ק' בלי משלח.

מחיר חלק שלישי 95 ק', מכ' 1,10 רובל ק' בלי משלח.

האדריסה:

Издательство „ТУШИЯ“, Варшава. | Verlag „Tuschijah“, Warschau.

בע"פ: נובליפקי 7 מעון 9.

הוצאת "תושיה"

תורת הספרות

ספר מורה תורת הסגנון העברי בכלל וכל חלקי הספרות השונים בפרט עם דוגמאות רבות בפרוזה ובשיר, נבחרות מכל חלקי ספרותנו, מתקופת כתבי הקדש עד ימינו אלה.

מאת ש. ל. גרדון.

מהדורא שנייה.

ה. בריינין; (10) המכתב, סגנון המכתב עם דוגמאות ממכתבי דוליצקי, המשורר מנה והמשורר י. ל. גרדון.

חלק שלישי: תורת השירה: (1) משקלי השירים בכתבי הקדש עם דוגמאות; (2) משקלי השירה למשוררי ימי הביניים. אחר הפרק הזה באו דוגמאות ממכתב משוררי התקופה החדשה: (א) רבי דונש בן לברט; (ב) רב האי גאון; (ג) רב שמואל הנגיד; (ד) שלמה בן גבירול; (ה) רבי משה בן עזרא; (ו) רבי יהודה הלוי; (ז) רבי אברהם בן עזרא; (ח) רבי יהודה אלחריזי; (ט) עמנואל הרומי. (3) המשקלים החדשים (עם דוגמאות רבות). (4) השירה; (5) השירה המעוררת וחלקיה; (6) שירי הגיון; (7) חלקי שירת ההגיון; (א) שירי הקדש עם דוגמאות מטובי הפיוטים והפזמונים של משוררי ספרד ואשכנז; (ב) שירי חול עם דוגמאות מטובי שירי משוררינו החדשים: בילוק, טשרניחובסקי ועוד. (8) שירת העלילה (א) התכן; (ב) התכנית; (ג) הסגנון; (9) חלקי שירת העלילה; (א) האפוס (עם דוגמאות); (ב) שיר רומנטי, רומן; (ג) אידייליה עם דוגמאות של רמיה לוצטו ועוד; (ד) האגדה, עם דוגמאות של ק. שפירא, ז. יעב"ץ; (ה) בלדה, עם דוגמאות של טשרניחובסקי; (10) המחזה או הדרמה; (א) התכן; (ב) התכנית; (ג) הסגנון; (11) חלקי הדרמה; (א) מחזה תוגה; (ב) מחזה שעשועים; (ג) המחזה; (12) השירה התהוית; (א) השירה המתארת, עם דוגמאות מאדריס הכהן ומיכל בנו; (ב) השירה הממשלת, עם דוגמאות מאת יוסף הלוי, מנה, י. ל. גרדון ועוד; (ג) השירה השופטת והמוכית; (I) האפיוגרם עם דוגמאות של בר קפרא, ריה"ל, אבן עזרא ועוד; (II) משלי חכמה עם דוגמאות מאת יהושע שטיינברג, צבי שרשבסקי וי"ח טבוב; (III) הסטירה, דוגמאות בפרוזה מאת יצחק ארמז, ובשיר מאת יליג ומ"ד ברנשטיין; (IV) המכתם; (V) החידה (עם דוגמאות); (13) השירית המניעה עם דוגמאות מיליג ועוד.

מן התכן העשירי הזה אפשר לשפוט בנקל על ערכו וטובו של הספר הזה היחיד במינו בספרותנו, ועל התועלת הגדולה שהוא יכול להביא לצעירי עמנו החפצים לדעת את שפתנו ידיעה רבה ומקפת ולדעת את ספרותנו ולהבינה הבנה שלמה ועמוקה.

הספר הזה, מלבד החומר הספרותי העשיר שהוא מכיל בקרב, יוכל להיות גם למורה דרך לצעירינו לדעת מה לבחר לקריאתם, בהזכיר בפעם בפעם את החבורים החשובים בספרותנו היפה.

הספר "תורת הספרות" יוכל אפוא להחשב בצדק לקורס עליון שלם ומלא להשתלמות ידיעת שפתנו וספרותנו.

הספר הזה נתקבל בתור ספר למוד לתורת הספרות העברית במחלקה העליונה של ביה"ס למורים עברים של כי"ח בפר"ח.

מחירו 1 רובל, מכורך בנד 1:15 ר"כ, מכורך חדר 1:25 ר"כ, פארטא 14 קאפ.

רבים ושונים הם ספרי הלמוד בשפתנו המו את תורת השפה העברית להלכה ולמעשה, אך כולם יחד סובבים רק על ציר אחד. הם מורים דעת השפה העברית להשתמש בה על פי חקי הדקדוק, אך אין עוד ספר למוד להורות דרכי הסגנון הספרותי בכלל ותורת הספרות לכל חלקיה בפרט. את החסרון הגדול הזה בא למלא הספר החדש הזה. הספר הזה מכיל תורה שלמה של הספרות במובנה היותר רחב: הוא מורה תורת הסגנון הספרותי, הפרוזה והשיר, לכל חקויות, ואת תורת הספרות בעצמה לכל חלקיה השונים. ואולם לא חוקים ודינים יבשים מביא הספר הזה להגים בו, כי מלא הוא דוגמאות קטנות וגדולות (הכל לפי הענין) ממבחר ספרותנו העתיקה והחדשה, עד אשר מלבד ערכו הלמודי הגדול יש לו גם ערך גדול בתור הריסוסומפיה המכילה בתוכה את מבחר עניני ספרותנו בכל מקצועותיה השונים.

הספר הזה מכיל בקרבו שלשה חלקים ומכאן: (א) תורת הסגנון; (ב) תורת הפרוזה; (ג) תורת השירה. וזהו תכן עניניו בקצור:

המבוא הוא בן שנים עשר פרק: (1) הטבע והאקטיות; (2) האמנות נחלקת לשתיים; (3) האמנות היפה וסעפיה; (4) תורת הספרות; (5) המלים; (6) חבור מלים, משפט; (7) המשפט; (8) חלקי המשפט; (9) המשפטים; (10) משפט ראשי, צדדי ומרכב; (11) המאמר (Periode); (12) המאמרים.

חלק ראשון: תורת הסגנון: (1) הסגנון בכלל; (2) הסגנון הפרוזה; (3) הסגנון השירי; (א) הצלול, (ב) מבנה המשפטים, (ג) התמור. — בפרקים האלה מובאים דוגמאות רבות מספרותנו השירית העתיקה והחדשה. (4) החבדל שבין הסגנון הפרוזה לסגנון השירי. אחר כן באה שורה ארכה של דוגמאות נבחרות לסגנון הפרוזה, ואלה הן: (א) סגנון המשנה; הבאת בכורים, שמחת בית השואבה; (ב) סגנון המדרש; מפתחתא דאיכה רבתי; (ג) סגנון תשובות הגאונים; מרב עמרם גאון ומרב האי גאון; (ד) סגנון תרמבים; מספר המדע; (ה) רבי יהודה אלחריזי; (ו) רבי עמנואל הרומי; (ז) רבי ידיעה הפניני; (ח) שלמה פפנהיים; (ט) יצחק ארמז; (י) מרדכי אהרן גינבורג; (יא) אברהם מפר; (יב) קלמן שולמן; (יג) פרץ סמולנסקי; (יד) משה ליב לילינגלום; (טו) א. בן-יהודה; (טז) מ. פינס; (יז) זאב יעב"ץ; (יח) דוד ילין; (יט) יהודה גרובובסקי; (כ) מגדלי מוכר ספרים; (כא) אחד העם; (כב) בן-אביגדור; (כג) י. ל. פרץ; (כד) דוד פרישמן; (כה) ראובן בריינין.

חלק שני: תורת הפרוזה: (1) הפרוזה; (2) חלקי הפרוזה; (3) תיאור (Beschreibung); (4) חלקי הפרשה עם דוגמאות: האריה, המים (גרובובסקי), אשר המים באמטרה (פרישמן); (5) כתבי מסע; רונמא; בקרים, מאת בנימין מגדלשטם; הגאון מוילנה (כרמריסתיקה), מאת ר. בריינין; (6) הספור; (7) חלקי הספור; דוגמאות: ערב פסח במושבה — (Pascyckedenie), ואב יעב"ץ, חרבן ירושלים — א. ז. רבינוביץ; (8) המאמר (בפרוזה); (9) הבקרה; דוגמא: סמולנסקי בתור מספר —

Книгоиздательство „ТУШИЯ“, Варшава. — Verlag „TUSCHIAH“, Warschau.